

คู่มือสำหรับผู้นำนักเรียน

การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ด้านจิตอาสา เสียสละ: เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

คู่มือสำหรับผู้นำนักเรียนในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้นำนักเรียน ได้นำไปปฏิบัติในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ตอน

- ตอนที่ 1 ความสำคัญของการมีวินัย ด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- ตอนที่ 2 กิจกรรมนอกชั้นเรียนในการเสริมสร้าง ด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- ตอนที่ 3 บทบาทผู้นำที่เกี่ยวข้อง
- ตอนที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการของผู้นำนักเรียน
- ตอนที่ 5 แบบประเมินพฤติกรรม ด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นและ

ตอนที่ 1

ความสำคัญของการมีวินัย

ด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

จิตอาสา (Service mind) หมายถึง จิตที่มีความสุขเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมส่วนรวมด้วยสิ่งของ เงินทอง เวลา แรงกายและสติปัญญาเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างสมัครใจ ไม่มุ่งหวังสิ่งใดตอบแทน ประกอบด้วยพฤติกรรม ดังนี้

- 1) **ต่อบุคคล** เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยปัจจัยสี่ ทุนหรือทรัพย์สินสิ่งของ ความรู้ ชี้นำในสิ่งที่มีประโยชน์ ชักจูงในสิ่งที่ดีงาม ไม่เอาเปรียบผู้อื่น เพื่อบรรเทาความต้องการของผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน
- 2) **ต่อสังคม** ร่วมมือกับผู้อื่นในการพัฒนาสังคม บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ให้บริการและอำนวยความสะดวกในส่วนที่ เป็นประโยชน์ต่อสังคม ตั้งใจทำงานส่วนรวมจนสำเร็จ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน แสดงออกโดยไม่หวังผลตอบแทน

เสียสละ (Sacrifice) หมายถึง การแบ่งปันให้แก่บุคคลอื่นที่ควรให้ด้วย กำลังกาย ทรัพย์สิน สติปัญญา พฤติกรรมที่แสดงออก ถึงความเสียสละ ประกอบด้วยพฤติกรรม ดังต่อไปนี้

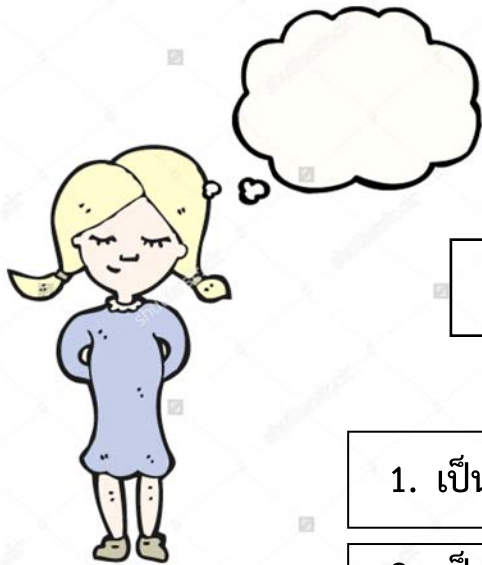
- 1) **ทางกาย** คือ การช่วยเหลือผู้อื่นที่ทำงานไม่ถนัด ช่วยเหลืองานสาธารณประโยชน์
- 2) **ทางวาจา** คือ การแสดงความเห็นช่วยแก้ปัญหาเดือดร้อนแก่บุคคลอื่น
- 3) **ทางใจ** คือ ยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุขและประสบความสำเร็จ
- 4) **ทางทรัพย์สิน** คือ การแบ่งปันเครื่องอุปโภค บริโภคให้แก่ผู้ที่ขัดสนและสละทรัพย์สิน เพื่อสาธารณกุศล

เห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Sympathy) หมายถึง ความสามารถที่จะเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นที่กำลังประสบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และมีการแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ ประกอบด้วยพฤติกรรม ดังต่อไปนี้

- 1) **สามารถเข้าใจอารมณ์และความรู้สึก** การแสดงออกของผู้อื่นโดยสามารถเดาความรู้สึกของผู้อื่นจากการแสดงสีหน้า พยายามแปลความหมายทั้งสีหน้าท่าทางคนรอบข้าง สามารถคาดเดาความรู้สึกของผู้อื่นได้
- 2) **สามารถเอาใจเขามาใส่ใจเรา** ใช้ประสบการณ์ และความรู้สึกของตนเองเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ของคนอื่น สามารถตอบสนองได้สอดคล้องกับสถานการณ์ พฤติกรรมหรือการกระทำของผู้อื่น โดยใช้ภาษาท่าทางและภาษาพูดที่เป็นไปในทิศทางที่เอื้ออำนวย ปบปอกถึงความเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น

วินัยสำคัญอย่างไร

วินัย หมายถึง คุณลักษณะ/
พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึง
การยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และ
ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน
ครอบครัว และสังคม

วินัยทำให้ตัวเราเป็นอย่างไร

1. เป็นคนดี มีพฤติกรรมดีของครอบครัว ชุมชน สังคม
2. เป็นคนที่มีคุณค่าของครอบครัว ชุมชน สังคม
3. เป็นคนที่ช่วยพัฒนาชาติไทยให้เจริญก้าวหน้า

เรามาจากที่ที่แตกต่างกัน

แต่เราตั้งใจจะพัฒนาตนเองให้เป็นคนมี
วินัย ด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจ
ผู้อื่น

เพื่อตัวเอง
ครอบครัว
สังคม ชุมชน ประเทศชาติ

ค่านิยม 12 ประการ สำหรับเยาวชนไทย

ค่านิยม ๑๒ ประการ ของ คสช.
ให้นักเรียนท่องจำและนำไปปฏิบัติ

๑. รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน
๓. กตัญญู ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน
๕. รักชาติวัฒนธรรม ประเพณีไทย
๖. มีศีลธรรม มีน้ำใจ และแบ่งปัน
๗. เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่
๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ
๑๐. รู้จักใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง
๑๑. เข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ
๑๒. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

ข้อมูลจาก คณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ตอนที่ 2

กิจกรรมนอกชั้นเรียนในการเสริมสร้าง

ด้านวินัย เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

หน่วยกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสร้างสรรค์สังคมจิตอาสาพัฒนาสถานศึกษา

จำนวนนักเรียน ประมาณ 50 - 200 คน

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. เพื่อพัฒนาพื้นที่ในสถานศึกษาให้สวยงาม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

วัตถุประสงค์เฉพาะ

เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. การวางแผนจัดกิจกรรม (Plan)
 - 1) ให้ครูผู้ดูแลหรือที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกับผู้นำนักเรียนในสถานศึกษา
 - 2) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกับผู้นำนักเรียนในสถานศึกษาและกำหนดจำนวนกลุ่มประมาณ 10 กลุ่มๆ ละ 20 คน
 - 3) ให้ผู้นำนักเรียนวางแผนการพัฒนาสถานศึกษา (พื้นที่หรือฐาน /กิจกรรม /ผู้รับผิดชอบ /ระยะเวลา/ ผลที่จะเกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงก่อน-หลัง)

2. การปฏิบัติกิจกรรม (Do)
 - 1) ให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้เป็นระยะเวลา 3 เดือน (มิถุนายน - สิงหาคม 60)
 - 2) กระตุ้น / แก้ปัญหา และให้กำลังใจให้แก่เพื่อนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม
3. การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน (Check)
 - 1) ผู้นำนักเรียนจัดผู้กำกับติดตามงานของแต่ละฐานการพัฒนาในพื้นที่ในสถานศึกษา
 - 2) รายงานความก้าวหน้าสัปดาห์ละครั้งต่อครูผู้ดูแลทั้งในรูปแบบวาจาและลายลักษณ์อักษร
4. การปรับปรุง การสรุปผล และการสร้างแนวปฏิบัติหรือองค์ความรู้ในการดำเนินงาน (Act)
 - 1) ผู้นำนักเรียนจัดวงสนทนาเรียนรู้การทำงานร่วมกันปรึกษา/หารือปัญหาเพื่อปรับปรุงการทำงานตลอดจนหาแนวทางการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น
 - 2) สรุปผลการดำเนินงานร่วมกัน
 - 3) สรุปแนวทางการพัฒนางานและแนวปฏิบัติที่ดี
 - 4) สรุปผลการเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

พื้นที่ในสถานศึกษาตามความเหมาะสม

การประเมินผล

1. เชงปริมาณ
 - 1) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการ
 - 2) นักเรียนประเมินพฤติกรรมตนเองด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
 - 3) นักเรียนประเมินพฤติกรรมเพื่อนด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. เชงคุณภาพ
 - 1) ประเมินผลงานเชิงพื้นที่ตามจุดมุ่งหมายของงานตามที่กำหนด
 - 2) ประเมินเจตคติต่อพฤติกรรมความมีวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

หน่วยกิจกรรมที่ 2 กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง น้องช่วยพี่

จำนวนนักเรียน ประมาณ 50 - 200 คน

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา เสียสละตัวเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเพื่อนเพื่อสร้างความผูกพันของเพื่อนนักเรียน

วัตถุประสงค์เฉพาะ

เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านเสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. การวางแผนกิจกรรม (Plan)
 - 1) ให้ผู้นำนักเรียนออกแบบกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง น้องช่วยพี่ โดยกิจกรรมบ้านของเรา ครอบครัวของเรา โดยมีบัดดี้ (Buddy) มาจากทุกชั้นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นละประมาณ 3 คน รวม 3 ชั้นเป็นครอบครัวละ 9 คนมีครูอีก 1 คนเป็น 10 คนต่อ 1 ครอบครัว
 - 2) กำหนดครูผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว
 - 3) กำหนดบทบาทหน้าที่ของลูกๆ ในบ้านของเรา
 - 4) ออกแบบกิจกรรมการช่วยกันดูแลสมาชิกในบ้าน (ออกแบบกิจกรรมการทำงานร่วมกันโดยการกำหนดเป้าหมายการอยู่ร่วมกันในบ้านของเรา ครอบครัวของเรา / การช่วยเหลือเมื่อลูกๆ ในบ้านมีปัญหาด้านการเรียน ด้านอื่นๆ / การนัดแนะหรือช่องทางการสื่อสาร)
2. การปฏิบัติกิจกรรม (Do) ดำเนินการตามแผนการออกแบบที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 1 การวางแผนเป็นเวลา 3 เดือน (มิถุนายน - สิงหาคม 60)
 - 1) ช่วยกันดูแลทุกข์ สุขของสมาชิกในบ้าน
 - 2) ช่วยเหลือเกื้อกูลยามเพื่อน พี่ น้อง มีปัญหา
 - 3) สื่อสารความเป็นอยู่ให้สมาชิกในครอบครัวรับทราบ

- 4) ชื่นชมยินดีความสำเร็จของสมาชิกในครอบครัว
 - 5) ร่วมทำงานตามเป้าหมายที่กำหนดตามแผน
3. การประเมินผลการดำเนินงาน (Check)
- 1) ครูผู้นำครอบครัว พี่ใหญ่ของครอบครัวติดตามความสำเร็จของเพื่อน พี่ น้อง
 - 2) จากการรวบรวมเรื่องเล่าความประทับใจทุกสัปดาห์
 - 3) จากการรวบรวมเรื่องเล่าการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันทุกสัปดาห์
4. การปรับปรุง การสรุปผล และการสร้างแนวปฏิบัติหรือองค์ความรู้ในการดำเนินงาน (Act)
- 1) การนัดพบปะ พุดคุยความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค การดำเนินกิจกรรมร่วมกันเพื่อหาทางปรับให้ดีขึ้น
 - 2) การนัดพบ พุดคุย เรื่องราวการดำเนินชีวิตในสถานศึกษา ความสุข ความทุกข์ สิ่งที่ยากจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - 3) สรุปผลการดำเนินงานและสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

พื้นที่ในสถานศึกษาตามความเหมาะสม

การประเมินผล

1. เชิงปริมาณ
 - 4) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการ
 - 5) นักเรียนประเมินพฤติกรรมตนเองจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
 - 6) นักเรียนประเมินพฤติกรรมเพื่อนด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. เชิงคุณภาพ
 - 3) ประเมินผลงานตามจุดมุ่งหมายของงานที่กำหนด
 - 4) ประเมินเจตคติต่อพฤติกรรมความมีวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

หน่วยกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมสถานักเรียน

จำนวนนักเรียน ประมาณ 50 - 100 คน (สมาชิกสถานักเรียน)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยให้นักเรียน

วิธีดำเนินการ

1. การวางแผนกิจกรรม (Plan)
 - 1) ผู้นำนักเรียนออกแบบการบริหารจัดการสถานักเรียนในสถานศึกษา
 - 2) นักเรียนร่วมกันกำหนดหรือทบทวนธรรมนูญโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับสถานักเรียนร่วมกัน
 - 3) ร่วมกันวิเคราะห์ธรรมนูญโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัย
 - 4) กำหนดเป้าหมายการทำงานสถานักเรียนด้านต่างๆ ที่สอดคล้องกับแผนการทำงานของสถานักเรียนที่มีอยู่เดิม อย่างน้อย 1 ด้าน
 - 5) กำหนดแผนการทำงานภาพรวมของสถานักเรียนด้านที่กำหนด
2. การปฏิบัติกิจกรรม (Do) ดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดเป็นเวลา 3 เดือน (มิถุนายน - สิงหาคม 60)
 - 1) มีการประชุมสถานักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผน

3. การประเมินผลการดำเนินงาน (Check)
 - 1) การประชุมติดตามการดำเนินงานของสถานักเรียน
 - 2) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงาน
4. การปรับปรุง การสรุปผล และการสร้างแนวปฏิบัติหรือองค์ความรู้ในการดำเนินงาน (Act)
 - 1) การนำผลจากเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากำหนดเป็นแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติในการดำเนินงานสถานักเรียน
 - 2) สรุปผลการดำเนินงานสถานักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

พื้นที่ในสถานศึกษาตามความเหมาะสม

การประเมินผล

1. เชิงปริมาณ
 - 1) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการ
 - 2) นักเรียนประเมินพฤติกรรมตนเองจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
 - 3) นักเรียนประเมินพฤติกรรมเพื่อนด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. เชิงคุณภาพ
 - 1) ประเมินผลงานสถานักเรียนตามจุดมุ่งหมายของงานตามที่กำหนด
 - 2) ประเมินเจตคติต่อพฤติกรรมความมีวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

หน่วยกิจกรรมที่ 4 กิจกรรมการจรโลงศาสนา

จำนวนนักเรียน ประมาณ 50 - 200 คน

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. เพื่อปลูกฝังความเลื่อมใส ศรัทธาในศาสนาที่ตนนับถือ

วัตถุประสงค์เฉพาะ

เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ

วิธีดำเนินการ

1. การวางแผนกิจกรรม (Plan)
 - 1) ผู้นำนักเรียนแต่ละชั้นร่วมกับเพื่อนๆ ออกแบบกิจกรรมการจรโลงศาสนาที่ตนเองนับถือ
 - 2) จัดกลุ่มสมาชิกตามศาสนาที่ตนเองนับถือกลุ่มละ 20 คน
 - 3) ร่วมออกแบบกิจกรรมที่จะดำเนินการ
 - 4) เขียนแผนการดำเนินการเป็นลักษณะโครงการเป็นเวลา 3 เดือน (มิถุนายน - สิงหาคม 60)
2. การปฏิบัติกิจกรรม (Do) ดำเนินการตามแผนที่กำหนดในโครงการ
3. การประเมินผลการดำเนินงาน (Check)
 - 1) จัดพบปะ พูดคุยถึงปัญหา อุปสรรค และความสำเร็จในการดำเนินงาน
 - 2) มีการประเมินผลการดำเนินงานทั้งเป็นทางการและเป็นลายลักษณ์อักษร

4. การปรับปรุง การสรุปผล และการสร้างแนวปฏิบัติหรือองค์ความรู้ในการดำเนินงาน (Act)
 - 1) ประมวลผลการดำเนินงานตามโครงการและสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
 - 2) สรุปการดำเนินการในภาพรวมทั้งด้านการเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นและการจรรโลงศาสนา

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

พื้นที่ในสถานศึกษาตามความเหมาะสม/นอกสถานศึกษา

การประเมินผล

3. เชิงปริมาณ
 - 1) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการ
 - 2) นักเรียนประเมินพฤติกรรมตนเองจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
 - 3) นักเรียนประเมินพฤติกรรมเพื่อนด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
4. เชิงคุณภาพ
 - 1) ประเมินผลงานตามจุดมุ่งหมายของโครงการ
 - 2) ประเมินเจตคติต่อพฤติกรรมความมีวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

หน่วยกิจกรรมที่ 5 กิจกรรมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

จำนวนนักเรียน ประมาณ 50 - 100 คน

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. เพื่อปลูกฝังและสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

วัตถุประสงค์เฉพาะ

เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา

วิธีดำเนินการ

1. การวางแผนกิจกรรม (Plan)
 - 1) ผู้นำนักเรียนแต่ละชั้นร่วมกับเพื่อนๆ ออกแบบกิจกรรมการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม
 - 2) จัดกลุ่มสมาชิกกลุ่มละ 20 คน จำนวน 5 กลุ่ม
 - 3) ร่วมออกแบบกิจกรรมที่จะดำเนินการ
 - 4) เขียนแผนการดำเนินการเป็นลักษณะโครงการเป็นเวลา 3 เดือน (มิถุนายน - สิงหาคม 60)
2. การปฏิบัติกิจกรรม (Do)

ดำเนินการตามแผนที่กำหนดในโครงการ

3. การประเมินผลการดำเนินงาน (Check)
 - 1) จัดพบปะ พูดคุยถึงปัญหา อุปสรรค และความสำเร็จในการดำเนินงาน
 - 2) มีการประเมินผลการดำเนินงานทั้งเป็นทางการและเป็นลายลักษณ์อักษร
4. การปรับปรุง การสรุปผล และการสร้างแนวปฏิบัติหรือองค์ความรู้ในการดำเนินงาน (Act)
 - 1) ประมวลผลการดำเนินงานตามโครงการและสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
 - 2) สรุปการดำเนินการในภาพรวมทั้งด้านการเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นและการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

พื้นที่ในสถานศึกษาตามความเหมาะสม/นอกสถานศึกษา

การประเมินผล

1. เชิงปริมาณ
 - 1) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการ
 - 2) นักเรียนประเมินพฤติกรรมตนเองจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
 - 3) นักเรียนประเมินพฤติกรรมเพื่อนด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. เชิงคุณภาพ
 - 1) ประเมินผลงานตามจุดมุ่งหมายของโครงการ
 - 2) ประเมินเจตคติต่อพฤติกรรมความมีวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ตอนที่ 3

บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้อง

บทบาทผู้เกี่ยวข้อง

ผู้บริหาร มีบทบาท ดังนี้

- 1) กำหนดนโยบายการพัฒนาวิสัยในสถานศึกษาด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นร่วมกับครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง
- 2) สนับสนุน อำนวยความสะดวกในการดำเนินงานการพัฒนาวิสัยในสถานศึกษาด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจ ให้แก่ครู นักเรียนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- 3) ติดตาม ช่วยเหลือ ให้ข้อเสนอแนะและประเมิน การพัฒนาวิสัยในสถานศึกษาด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 4) เป็นต้นแบบพฤติกรรมการณ์วิสัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 5) ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูในสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาวิสัยในสถานศึกษาการณ์วิสัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 6) สร้างแรงจูงใจ เสริมแรง สร้างพลัง (Empower)

ครู มีบทบาท ดังนี้

- 1) ทำหน้าที่ออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิสัยในสถานศึกษาด้านจิตอาสา เสียสละเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 2) เป็นที่ปรึกษาของผู้เรียน
- 3) มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้เรียนให้ปฏิบัติพฤติกรรมการณ์วิสัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 4) ประเมินพฤติกรรมการณ์วิสัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 5) ประสานงาน สร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน
- 6) ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาวิสัยในสถานศึกษาการณ์วิสัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 7) เป็นต้นแบบพฤติกรรมการณ์วิสัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 8) สร้างความตระหนัก เสริมแรงให้กำลังใจระหว่างการเรียนรู้

ผู้ปกครอง มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- 1) ดูแลพฤติกรรมบุตรหลานด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นร่วมกับสถานศึกษา
- 2) ให้กำลังใจ ในการสร้างวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 3) ติดตามประเมินพฤติกรรมด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นของบุตรหลาน
- 4) ประสาน สร้างสัมพันธ์ภาพกับครู ผู้บริหารสถานศึกษา
- 5) เป็นต้นแบบพฤติกรรมการณ์วินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

คณะกรรมการสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- 1) ร่วมกำหนดนโยบายการพัฒนาวินัยในสถานศึกษาด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 2) เป็นต้นแบบพฤติกรรมการณ์วินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 3) ร่วมให้ข้อเสนอแนะตามประเมินการพัฒนาวินัยในสถานศึกษาด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

นักเรียน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- 1) มีส่วนร่วมในการพัฒนาวินัยในสถานศึกษาด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 2) ร่วมออกแบบกิจกรรมการพัฒนาวินัยในสถานศึกษาด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 3) ช่วยกันดูแลเพื่อนนักเรียนในสถานศึกษาให้มีพฤติกรรมการณ์วินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 4) พัฒนาตนเองวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 5) มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาวินัยในสถานศึกษาด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 6) ร่วมมือกับครู ผู้บริหารในการพัฒนาวินัยในสถานศึกษาด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 7) ร่วมประเมินพฤติกรรมการณ์วินัยในสถานศึกษาด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 8) บันทึกเรื่องราวด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ

ชุมชน/สังคม มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- 1) สร้างทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาวิสัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 2) ช่วยกันกำหนดกติกาการพัฒนาวิสัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นในชุมชน
- 3) ร่วมมือดูแลพฤติกรรมกรรมกรมีวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 4) เป็นต้นแบบพฤติกรรมกรรมกรมีวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 5) ร่วมประเมิน ติดตามพฤติกรรมกรรมกรมีวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นของนักเรียนในชุมชน
- 6) ประสานงานกับสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้อง

บาทบาทภาคีเครือข่าย

- 1) สร้างทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาวิสัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 2) ช่วยกันกำหนดกติกาการพัฒนาวิสัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นในชุมชน
- 3) ร่วมมือดูแลพฤติกรรมกรรมกรมีวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 4) เป็นต้นแบบพฤติกรรมกรรมกรมีวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 5) ร่วมประเมิน ติดตามพฤติกรรมกรรมกรมีวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นของนักเรียนในชุมชน
- 6) ประสานงานกับสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ให้การดูแล ให้กำลังใจ ชี้แนะ

บทบาทหน้าที่ครูที่ดูแลรับผิดชอบ

1. เป็นที่ปรึกษาให้แก่นักเรียนในการดำเนินกิจกรรม
2. รวบรวมผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมของนักเรียน
3. นำผลที่เกิดขึ้นนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดี เดือนละ 1 ครั้ง (รวมทั้งหมด 3 ครั้ง)
4. สรุปผลภาพรวมการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
5. เตรียมนำเสนอผลที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาด้านวินัยจิตอาสา เสียสละ
เห็นอกเห็นใจผู้อื่นร่วมกับสถานศึกษาอื่นๆ อีก 4 แห่งที่เป็นสถานศึกษานำร่อง

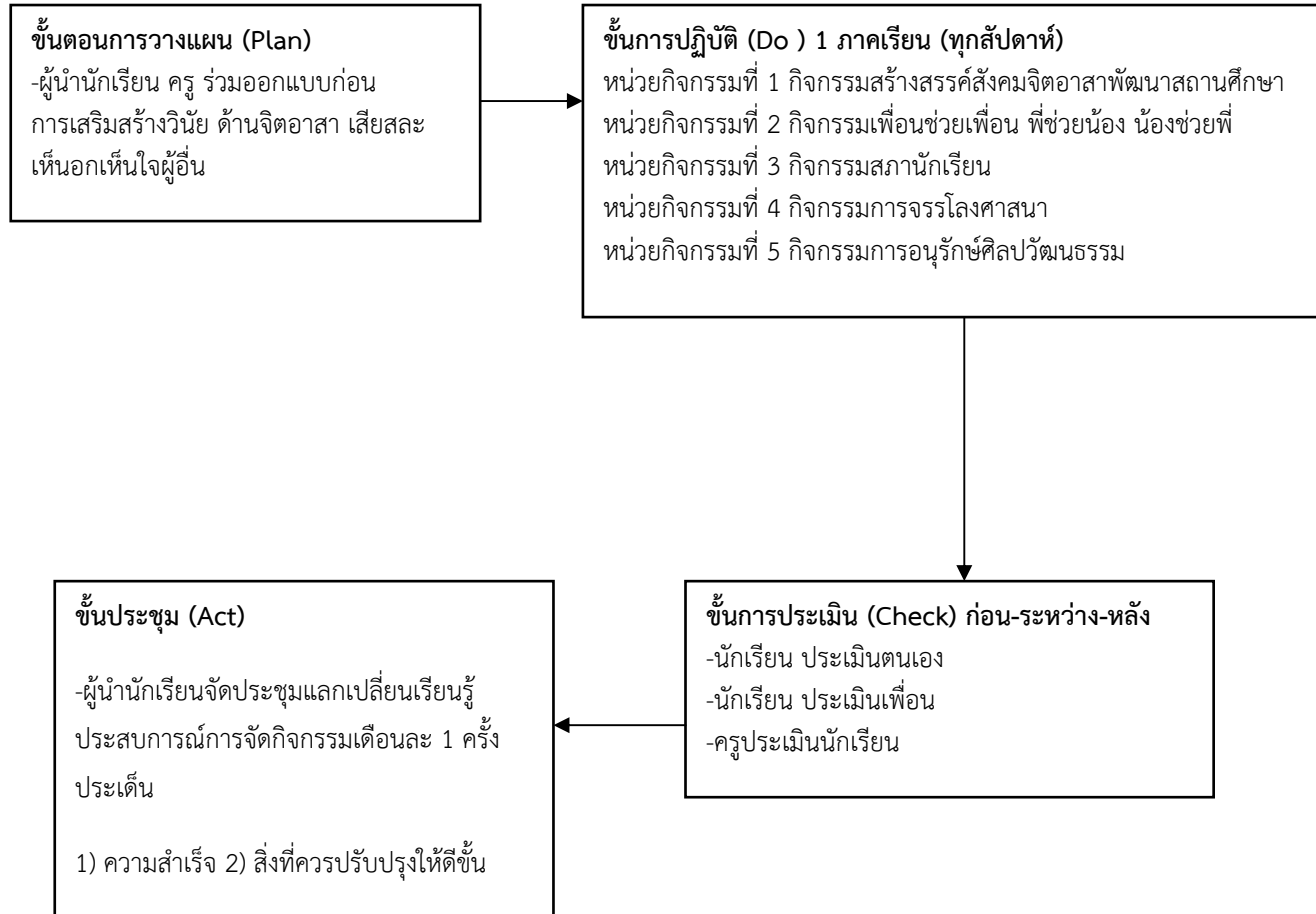
บทบาทนักเรียน

1. ร่วมกิจกรรมครบทุกกระบวนการ
2. ร่วมแรง ร่วมใจทำกิจกรรมให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี
3. ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมเพื่อน พี่ น้อง
4. ร่วมให้ข้อมูลในการทำงานในกระบวนการติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ตอนที่ 4

แนวทางการบริหารจัดการของผู้นำนักเรียน

**กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้
การสร้างความรู้แบบ PDCA**

- 1) ขั้นการวางแผน การมีวินัยเสริมสร้างวินัยด้านการมีจิตอาสา เสียสละเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 2) ขั้นการปฏิบัติ การมีวินัยด้านการมีจิตอาสา เสียสละเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 3) ขั้นประเมิน การมีวินัยด้านด้านการมีจิตอาสา เสียสละเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 4) ขั้นปรับปรุง สรุปผลและสร้างองค์ความรู้/แนวปฏิบัติในการเสริมสร้างวินัยด้านการมีจิตอาสา เสียสละเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
(โดยกระบวนการกลุ่มและ PLC)

ตอนที่ 5

แบบประเมินพฤติกรรมจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

แบบประเมินความพึงพอใจ

ชุดที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมการณ์มีวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

-ประเมินก่อน - ระหว่าง - หลัง

- 1) นักเรียนประเมินตนเอง
- 2) นักเรียนประเมินเพื่อน
- 3) ครูประเมินนักเรียน

แบบประเมินชุดที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมกรณีวินัยด้านจิตอาสาเสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ประเมินตนเอง

ประเมินเพื่อน

รายการที่	พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ					คะแนนที่ได้
		5 ทุกครั้ง	4 บ่อยครั้ง	3 ปานกลาง	2 บางครั้ง	1 น้อยครั้ง	
1. จิตอาสาต่อบุคคล							
1.1	นักเรียนแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น						
1.2	นักเรียนให้ความช่วยเหลือต่อผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ						
1.3	นักเรียนแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่						
1.4	นักเรียนทำประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน						
1.5	นักเรียนพยายามที่จะแบ่งเบาหรือบรรเทาความต้องการของผู้อื่น						
1.6	นักเรียนเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น						
1.7	นักเรียนเป็นผู้ชักจูงเพื่อนให้ทำในสิ่งที่ดีงาม						
2. จิตอาสาต่อสังคม							
2.1	นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม						
2.2	นักเรียนทำกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์						
2.3	นักเรียนเป็นผู้ที่อำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม						
2.4	นักเรียนเสนอความคิดที่จะพัฒนาโรงเรียน						
2.5	นักเรียนตั้งใจที่จะทำงานของส่วนรวมจนสำเร็จ						
2.6	นักเรียนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว						
2.7	นักเรียนสละประโยชน์ที่ตนพึงได้รับเพื่อแลกกับประโยชน์ของคนหมู่มากหรือคนที่อ่อนแอกว่า						

รายการที่	พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ					คะแนนที่ได้
		5 ทุกครั้ง	4 บ่อยครั้ง	3 ปานกลาง	2 บางครั้ง	1 น้อยครั้ง	
3. ความเสียสละ							
3.1	นักเรียนเสียสละสิ่งของเพื่อแบ่งปันให้แก่บุคคลอื่น						
3.2	นักเรียนเสียสละเวลาและแรงงานช่วยเหลืองานสาธารณประโยชน์						
3.3	นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นที่ทำงาน						
3.4	นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพื่อช่วยแก้ปัญหาให้แก่บุคคลอื่น						
3.5	นักเรียนยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุขและประสบความสำเร็จ						
3.6	นักเรียนแบ่งปันเครื่องอุปโภค บริโภคให้แก่ผู้ที่ขัดสนและสละทรัพย์สิน เพื่อสาธารณกุศล						
4. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น							
4.1	นักเรียนเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น						
4.2	นักเรียนเป็นผู้ที่เอาใจเขามาใส่ใจเรา						
4.3	นักเรียนแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์						
4.4	นักเรียนคาดเดาความรู้สึกของผู้อื่นจากการแสดงทางสีหน้าได้						
4.5	นักเรียนใช้ประสบการณ์ ความรู้สึกของตนเองเพื่อเข้าใจสถานการณ์ของคนอื่น ได้เหมาะสม						
4.6	นักเรียนใช้ภาษาท่าทาง และภาษาพูดที่ บ่งบอกถึงความเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น						

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....

.....ลงชื่อผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชุดที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน (นักเรียนเป็นผู้ประเมิน)

แบบประเมินชุดที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

คำชี้แจง

แบบประเมินความพึงพอใจฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นแบบสอบถาม ประมาณค่า 5 ระดับ

5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ตอนที่ 2 สอบถามความพึงพอใจ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / หน้าข้อที่ตรงกับตัวท่าน

1) ระดับชั้น

.....มัธยมศึกษาปีที่ 1

.....มัธยมศึกษาปีที่ 2

.....มัธยมศึกษาปีที่ 3

2) เพศ

.....หญิง

.....ชาย

ตอนที่ 2 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

ด้าน/ข้อที่	รายการประเมิน	ความพึงพอใจ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
ด้านกิจกรรม						
1	ทำให้นักเรียนเกิดวินัยด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น					
2	เหมาะกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น					
3	ทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข					
4	สาระที่ได้จากการจัดกิจกรรม					
5	ให้นักเรียนมีส่วนร่วม					
ด้านสื่อ นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดกิจกรรม						
6	สื่อ นวัตกรรมที่ใช้เหมาะสม					
7	เหมาะกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น					
ด้านการประเมินผล						
8	แบบประเมินตนเอง / เพื่อนสามารถประเมินได้จริง					
ภาพรวม						
9	ความพึงพอใจภาพรวม					

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ชุดที่ 3 แบบบันทึกผลการจัดกิจกรรม

โรงเรียน.....

ชื่อกิจกรรม.....

วันที่จัด..... สถานที่.....

ผู้เข้าร่วม จำนวน.....คน เวลา..... น.

ประเด็น	บันทึก	หมายเหตุ
ความสำเร็จ		
ข้อควรปรับปรุงให้ดีขึ้น		
อื่น ๆ เพิ่มเติม		

รายชื่อผู้พัฒนาคู่มือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ ชัดติยะมาน
3. รองศาสตราจารย์สุเทพ สันติวรานนท์
4. อ.ดร.ฐากร สิทธิโชค
5. อ.เชาวพงษ์ เมธีธรรมวัฒน์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์คู่มือ

1. ดร.ชนิษฐ์ สุวรรณคีรี (ศน.เชี่ยวชาญ)
ผอ.กลุ่มนิเทศ สปป.สข 1
2. รองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
3. อ.ดร.มนตรี เต๋นดวง
รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
4. อ.สมถวิล อัครกันทรากกร
ข้าราชการบำนาญ อดีตครูเชี่ยวชาญ
โรงเรียนอนุบาลสงขลา
5. ดร.อุดม ชูสีวรรณ
ผอ.โรงเรียนนารารีเฉลิม